

ZAVETIŠČA ZA ZAPUŠČENE ŽIVALI

V desetih letih delovanja zavetišča za mačke, ki smo ga ustanovili kot društvo, ki je prej delovalo le kot podpora prepolnim zavetiščem, imamo nekaj vpogleda v problematiko. Napredka glede zmanjšanja števila zapuščenih mačk nismo zaznali. Zato imamo glede izboljšanja delovanja zavetišč in napredka glede odnosa do mačk nekaj predlogov:

- Delovanje uradnih zavetišč s podporo društev: urediti je potrebno področje nameščanja zapuščenih živali izven zavetišč. Ko so zavetišča polna bi pri uradno potrjenih ustreznih pogojih nameščanja lahko nameščali usposobljeni prostovoljci v okviru društev. Urediti bi bilo potrebno tudi finančno podporo pri tem. A ob upoštevanju, da je taka oblika nameščanja živali le kot podpora zavetiški oskrbi in nadzorovana glede oskrbe živali (veterinarska oskrba, bivalne razmere itd.)
- Interdisciplinarni kadri in prostovoljci, vključeni v delovanje zavetišč in pomoč pri oddaji živali novim skrbnikom, poleg tega pa v osveščevalne dejavnosti: PR, informatiki, psihologi, pravniki, kreativci, strokovnjaki za etologijo oskrbovanih živali ... poleg oskrbnikov. Ti kadri bi lahko bili najeti s strani državnih institucij za vsa zavetišča, da se birokratsko razbremeni vsako zavetišče posebej s prijavi na razpise ali druge načine sofinanciranja. Zavetišča za zapuščene živali bi bilo možno s pomočjo ustreznih kadrov ustanavljati oz. razvijati kot bolj odprte prostore, kjer se lahko javnost preko različnih dejavnosti seznanja s problematiko in pomaga pri rešitvah. Vključenost javnosti bi tudi omejila možnosti resnih zlorab in bi spodbujala napredek pri skrbi za dobrobit, poleg tega pa bi omogočila različne načine sofinanciranja oskrbe in programov osveščanja ter drugih preventivnih dejavnosti.
- Pravilniki in nadzor: nadzor delovanja zavetišč in dobrobiti živali v njih se izvaja preveč birokratsko, z malo vpogleda v bivalne razmere in stanje živali. Pravilnik je zastarel, a nov pravilnik bi se moral oblikovati z upoštevanjem predlogov oskrbnikov in vodij različnih zavetišč, ki vsak dan vidijo vedenje živali, se soočajo s težavami pri delovanju in razmišljajo o možnostih za izboljšave. Pred oblikovanjem pravilnika bi bilo potrebno popisati različne prakse (naše in tuje), njihove prednosti, slabosti ... Pravilnik prihodnosti bi moral biti oblikovan tako, da omogoča fleksibilnost in upošteva različne možnosti za kvalitetno bivanje in oskrbo živali, podprte s strokovnimi argumenti (ne le veterinarskimi) stroke, povezane z oskrbo in vedenjem živali.
- Oskrba prostoživečih živali (mačk): potrebno je uvesti strožja pravila za ravnanje s prostoživečimi mačkami pred izpustom v okolje. Določiti, kdaj se lahko mačke, ki bodo vrnjene v okolje, sterilizira oz. kastrira in vrača. Če so mlajše, lažje oz. kakorkoli fizično prešibke za poseg in samostojno preživetje, se jih zadrži včasni oskrbi, razen v primerih, ko gre za zelo divje mačke ali v primerih, ko imajo na lokaciji stalen nadzor nad zdravstvenim stanjem in zagotovljeno zavetje. Lahko se ob tem upošteva tudi letni čas oz. zunanje razmere, v katere se živali spušča, a potrebno je preprečiti delovanje na način, ko se v okolje po posegih spušča mladiče in druge mačke, ki imajo v razmerah, kamor se jih spušča, zelo malo možnosti za samostojno preživetje.

Pri oskrbi prostoživečih mačk na terenu je potrebno vzpostaviti možnost, da hranitelji lahko pridejo do virov kvalitetne hrane in do veterinarske oskrbe teh živali, kjerkoli po Sloveniji. Hranitelji urejenih kolonij živali bi morali imeti možnost, da prevzamejo hrano, ki je lahko zbrana preko donacij ali pa nabavljena iz sklada, ki bi bil ustanovljen za ta namen. Sedaj

nekatera zavetišča po svojih močeh priskrbijo hrano za te živali, nekateri hranitelji pa jo kupujejo tudi sami. A v primeru omejenih sredstev je lahko kvaliteta te hrane zelo slaba. Enako velja za veterinarsko oskrbo, antiparazitike itd.

- Oddaja živali iz zavetišč: zaradi mnogih virov, preko katerih lahko posamezniki pridobijo hišno žival v oskrbo brez nadzora glede bodoče oskrbe in nadzora v kakšnem stanju so živali, je posvajanje živali iz zavetišč le eden od načinov pridobitve živali. Tak pridobitev živali je eden redkih načinov (poleg registriranih vzrediteljev), kjer je sledljivost živali zagotovljena, prav tako pa tudi veterinarska oskrba živali pred posvojitvijo.

Za večji delež živali, oddanih iz zavetišč, torej posledično manj zapolnjena zavetišča in splošen napredek pri kvaliteti oskrbe živali, ki pridejo v oskrbo k ljudem, bi bilo potrebnih vsaj nekaj ukrepov:

1. Portal za objavljane vseh živali, ki čakajo na posvojitev v slovenskih zavetiščih ali uradnih začasnih namestitvah v dogovoru z zavetišči. Portal bi bil oblikovan tako, da bi potencialni bodoči skrbniki izbirali živali najprej po karakteristikah, ki so pomembne za sobivanje, šele pri končnih korakih bi bil na voljo ogled slik živali, ki bi ustrezale njihovim željam in možnostim. Na tak način bi se vsaj do neke mere izognili potrošniškemu izbiranju živali s strani ljudi, ki niso pripravljene na oskrbo živali. Vrednost takega ukrepa je odvisna od ponudnikov storitev, a bi bilo potrebno upoštevati tudi dolgoročne stroške urejanja portala. Portal bi moral omogočati tudi pridobivanje informacij glede kvalitetne oskrbe in nasvete glede izbire primerne živali.
2. Ukinitve oglaševanja živali preko oglasnikov, kjer se oglašuje stvari ali storitve. Ta zelo enostaven ukrep, ki praktično nima finančnih posledic, bi prinesel več pozitivnih učinkov:
 - sprememba mentalitete tretiranja živali kot potrošnega objekta.
 - Več živali, posvojenih iz zavetišč, torej posledično več prostora za nameščanje zapuščenih živali v zavetiščih, manj stroškov z dolgotrajno oskrbo živali, večja sledljivost živali (iz zavetišč se oddaja mikročipirane živali).
 - manj možnosti za oddajo in prodajo živali s strani neodgovornih rejcev in nepreverjenih posrednikov živali.
3. Nadzor inšpektorjev na terenu, na izvornih lokacijah živali bi moral biti bolj usmerjen v ureditev situacij za živali. Cilj inšpekcijskih nadzorov in ukrepov bi moral biti dvig kvalitete bivanja živali in preprečitev kakršnegakoli razploda živali, ki nimajo zagotovljene nadaljnje kvalitetne oskrbe. Bolj vzajemno delovanje zavetišč in inšpektorjev za skupni cilj izboljšanja razmer.

SPLOŠNO STANJE NA 'TERENU' – MAČKE

Vzrok prevelike populacije in slabega ravnanja z mačkami je v ljudeh, ki neodgovorno ravna s svojimi živalmi. Poleg tega pa je problematična tudi neodzivnost ljudi na primere slabe oskrbe, neprijavljanje lokacij, kjer za živali ni primerno poskrbljeno ... Za napredek na tem področju vidimo nekaj ukrepov, ki bi lahko pripomogli:

- Akcija brezplačnih sterilizacij in kastracij vseh mačk omejeno obdobje: ker je še posebej pereč problem velikega števila mačk, je naš predlog izvedba brezplačnih (sredstva, pridobljena s strani EU ali z zbiranjem na kak drug način) sterilizacij in kastracij mačk, na veterinarskih klinikah ali mobilnih klinikah po terenu po vsej državi. Hkrati s sterilizacijami in kastracijami bi bilo potrebno izvesti tudi mikročipiranje mačk, s čimer bi se uredila podlaga za obvezno mikročipiranje mačk v prihodnosti. Taka akcija bi morala biti izvedena s podporo prostovoljcev in društev ter drugih

organizacij, preko obstoječih veterinarskih klinik ali vzpostavljenih klinik prav za ta namen na terenu.

- Uvedba obveznega mikročipiranja mačk po tem obdobju.
- Že prej omenjeno onemogočeno pridobivanje mačk na načine, kjer ni nadzora nad zmožnostjo ljudi za oskrbo živali in nadzora nad stanjem živali.
- Jasno definiranje lastniških/nelastniških oz. prostoživečih mačk, kar lahko posledično jasno določi tistega, ki mora oskrbeti živali. 'Dvoriščne' kolonije in različne lokacije, kjer ni jasen izvor živali oz. lastništvo, se uredi preko zavetišč, za kar mora biti jasno, da lastnik parcele in objektov tega ne sme onemogočati (sedaj se dogaja tudi preprečitev dostopa do kolonije za namen odlova in ureditve)
- Boljša obveščенost javnosti glede možnosti ukrepanja in prijavljanja neustreznih razmer, ki jih opazujejo pri skrbnikih živali.
- Boljši inšpekcijski nadzor in strožji ukrepi na lokacijah, kjer ni vsaj osnovne primerne oskrbe.

UKREPI ZA DOBROBIT - SPLOŠNO

- Ureditev razmer za rejne živali, spodbude za ekološko kmetijstvo, pašno rejo, ukinjanje baterijske reje kokoši ...
- Vzpostavitev možnosti za alternativne načine pridobivanja mesa, t.i. laboratorijsko meso, vlaganje v raziskave in postopke za pridelavo mesa na druge načine. (V letu 2017 je bila sprejeta uredba o novih živilih, ki se je začela uporabljati s 1.1.2018, in v uredbi je predvidena možnost dajanja na trg "*živil, ki so sestavljena, pridobljena ali proizvedena iz celičnih ali tkivnih kultur iz živali, rastlin, mikroorganizmov, gliv in alg*")
- Ureditev prehodov za divje živali preko cestišč: podhodi in nadhodi za divjad, gradnja podhodov za dvoživke, še posebej ob prenovi cestišč in gradnji novih cesti
- Boljša regulacija in ukinjanje proste prodaje strupov za zatiranje 'škodljivcev', ki povzročajo mučno umiranje 'ciljnih' živali, poleg tega pa še drugih živali, ki imajo dostop do strupov ali se prehranjujejo z zastrupljenimi živalmi ter posledično poginejo zaradi posledic zastrupitve.
- Ukinitev ali veliko strožja regulacija prodaje živali v trgovinah.

Žverca, društvo za pomoč živalim,

Monika Koprivnikar, predsednica